

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-3-137 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 05-40/560-139
Karar Tarihi : 17.6.2005

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER: Meltem BAĞIŞ AKKAYA, Ali İhsan ÇAĞLAYAN

C. BAŞVURUDA

20 **BULUNAN** : - BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Prof. Dr. Arif ESİN
Akaretler Sıraevleri S. Seba Caddesi No: 35
Beşiktaş 34357İstanbul

D. TARAFLAR :- BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Cemal Sahir Sokak No: 26/28
Mecidiyeköy İstanbul

30 - Dekor Ahşap Ürünleri Sanayi A.Ş.
Tem Otoyolu Yan Yol Üzeri Samandıra Mevkii
Çınar Sok. Samandıra Kartal İstanbul

E. DOSYA KONUSU: BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Dekor Ahşap Ürünleri Sanayi A.Ş. arasında imzalanan satış sözleşmesine menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

40 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 22.11.2004 tarih ve 6438 sayı ile giren ve en son 13.6 2005 tarih ve 4013 sayı ile eksiklikleri tamamlanan başvuru üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4., 5. ve 8. maddeleri ile 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebiği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 15.6.2005 tarih ve 2004-3-137/MM-05-MBA sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu, 15.6.2005 tarih ve REK.0.07.00.00-130/115 sayılı Başkanlık Önergesi ile 05-40 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

50 BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş. ile Dekor Ahşap Ürünleri A.Ş. arasında imzalanan Siemens markalı ankastre ürünlerin teşhir ve satışına ilişkin sözleşmenin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında olduğu, Tebliğ hükümlerine uygun bir biçimde düzenlenmiş bu sözleşmenin Tebliğ'in sağladığı grup muafiyetinden yararlandığı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

60 Bildirime konu anlaşma Siemens markalı ankastre ürünlerinin Lineadecor bayilerinde teşhir ve satışına ilişkindir. Ankastre ürünler beyaz eşya pazarının bir alt pazarıdır. Fransızca "encastre" sözcüğünden gelen "ankastre" kelimesi Türk Dil Kurumu sözlüğünde "Bir oyuğa, yuvaya yerleştirilmiş (tesisat)" olarak tanımlanmaktadır. Ankastre ürünler kullandıkları yer ile entegre olmuş sistemlerdir. Bir mutfakta kullanılan ankastre ürünler gömme konumlamadan ziyade mutfağın bütünü içinde yer almaktadırlar.

70 Genel olarak ankastre ürünler denildiğinde bulunduğu ortamlarla uyumlu mutfak beyaz eşyaları anlaşılmaktadır; özellikle ilk akla gelenler set üstü fırınlar, bulaşık makineleri, buzdolaplar ve aspiratörlerdir. Ankastre ürünler Avrupa ve ABD'de yaygın olarak kullanılmakta; evin demirbaşı olarak düşünülmektedir.

Bir çok kullanıcı tarafından yer kazanmak ve entegre görünüm elde etmek amacıyla tercih edilen ankastre ürünler kullanılan teknolojiler açısından da standart ürünlerin önünde yer aldığı ve A grubu tüketicileri tercihlerini ankastre ürünlerden yana kullanmakta olduğu belirtilmektedir. Dosya mevcudu bilgi ve belgeden Türkiye ankastre pazarının yaklaşık % 5 civarında olduğu, pazarın % 95'ini ise solo beyaz ürünlerin oluşturduğu anlaşılmaktadır.

80 Beyaz eşya pazarı oldukça rekabetçi bir yapıya sahiptir. Bu pazarda başlıca markalar ise Arçelik/Beko, Vestel, Ariston, Electrolux, LG, Samsung, Franke gibi markalardır. Arçelik Avrupa'nın beşinci büyük beyaz eşya üreticisi olup, Türkiye pazarının %50'sinden fazlasını tek başına kontrol etmektedir .

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

90 İncelenen sözleşmenin esas konusu Siemens markalı ankastre ürünlerin teşhir ve satışdır. Dolayısıyla ilgili ürün pazarı mutfak beyaz eşya üst pazarının alt segmenti olan "ankastre mutfak ürünleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Bildirim konusu sözleşme; BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş. (Siemens) tarafından üretilen Siemens markalı mutfak beyaz eşya ürünlerinin Dekor Ahşap Ürünleri A.Ş 'ye (Lineadecor) ait Lineadecor bayilerince

satılmasını düzenlemektedir. Lineadecor bayilik ağının Türkiye geneline dağılmış olmasından hareketle, ilgili coğrafi pazar Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak tanımlanmıştır.

100

H.2. Taraflar

H.2.1 BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Siemens))

Anlaşmanın taraflarından BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., Almanya'da mukim BSH Bosch und Siemens Hausgerate GmbH adlı teşebbüse bağlı olarak faaliyet göstermektedir. Robert Bosch GmbH ile Siemens AG arasında ortak girişim olarak 1967'de kurulan BSH Grubu dünya beyaz eşya pazarına büyük ev gereçleri, küçük ev aletleri ve ev teknolojisi ürünleri sunmaktadır. Grubun üç ülkede 13 üretim tesisi ile başlayan faaliyet alanı sürekli gelişerek günümüzde Avrupa, ABD, Latin Amerika ve Asya'da 15 ülke 43 fabrikaya ulaşmıştır.

110

Siemens'in Türkiye'deki başlıca faaliyet konusunu beyaz eşya üretimi oluşturmaktadır. Siemens'in bağlı olduğu grup, 1995 yılında Türkiye'de bir başka beyaz eşya üreticisi olan Profilo şirketi hisselerinin çoğunluğunu satın almıştır. Bosch, Siemens ve Gaggenau markaları ile yerel marka olan Profilo Türkiye'de yaklaşık 5.000 bayi kanalı ile satılmaktadır.

120

Siemens'in cirosu 2001, 2002 ve 2003 yılları için sırasıyla (.....), (.....) ve (.....) YTL olarak gerçekleşmiştir.

H.2.2. Dekor Ahşap Ürünleri Sanayi A.Ş. (Lineadecor)

Mutfak ürünleri, tezgahlar, masa ve sandalyeler, mutfak aksesuarları üretimi ve satışı alanlarında faaliyetini sürdüren Lineadecor, 1991'de üretime başlamıştır. 1996'da Lineadecor markası ile Türkiye modüler mutfak pazarındaki yerini almıştır.

130

Türkiye genelinde 23 ilde toplam 45 showroomla tüketicisine hizmet sunmaktadır. Ayrıca 4 ülkede toplam 6 showroom ile yurtdışında yetkili satıcıları bulunmaktadır. Üretim kapasitesi 10.000'in üzerinde olan Lineadecor; 2003 yılında 6.000'i perakende, 2.000 toptan satış olmak üzere 8.000 mutfak üretilip satmıştır. Bu rakamlar 2004 yılında 45 bayi, 10 ihracat kanalıyla 7.000'i perakende, 3.000'i toptan satış olmak üzere, 10.000 mutfağa yükselmiştir.

140

Lineadecor'un 2001 yılı cirosu (.....) YTL, 2002 yılı cirosu (.....) YTL ve 2003 yılı cirosu (.....) YTL olarak gerçekleşmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bildirim konusu, Siemens ve Lineadecor arasında imzalanan ve Lineadecor mutfak mağazalarında Siemens markalı ürünlerin teşhir ve satışını konu alan anlaşmaya menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebinden

ibarettir. Söz konusu anlaşma, 22.10.2004 tarihinde imzalanmış olup; süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal ettiği tespit edilmiştir.

150 İnceleme konusu anlaşmanın ilgili pazarlardaki rekabetçi yapı üzerindeki etkileri değerlendirilmeden önce anlaşmanın niteliğini belirleyebilmek amacıyla, taraf olan teşebbüslerin pazarın hangi aşamasında faaliyet gösterdiklerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Lineadecor modüler mutfak ürünleri, tezgahlar, masa ve sandalyeler, mutfak aksesuarları üretimi ve satışı alanında faaliyet gösterirken, Siemens'in başlıca faaliyet alanı beyaz eşya üretimidir. Dolayısıyla taraflar yatay olarak aynı pazarlarda faaliyet göstermemektedirler. Bu yönüyle anlaşma bir bayilik sözleşmesi niteliği arz etmektedir.

160 Belirli şartları sağlayan dağıtım anlaşmalarını Kanun'un 4. maddesinin yasaklamasından muaf tutan 2002/2 sayılı Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde grup muafiyeti kapsamında değerlendirilebilecek olan dikey anlaşmaların tanımı "üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar" şeklinde yapılmıştır. Bu açıdan Siemens ürünlerinin Lineadecor tarafından alım ve satım koşullarının düzenlendiği sözleşme, Tebliğ'in 2. maddesi bağlamında kapsamda yer almaktadır.

170 Lineadecor'un mevcut ve bundan sonra açılacak mutfak satış mağazalarında Siemens ankastre mutfak ürünlerinin teşhir ve satışına ilişkin olan anlaşmanın ikinci maddesi uyarınca, Lineadecor satış noktaları aynı zamanda Siemens Ankastre ürünler satış noktaları/bayileri olacaktır. Anlaşma, genel olarak söz konusu ürünlerin teşhiri, reklamı, siparişi ve satışına ilişkin koşulları düzenlemektedir.

Anlaşmanın 3. maddesi, teşhir edilen beyaz eşyanın en az yarısının Siemens'ten alınması zorunluluğunu getirmektedir. Bu maddenin ilk fıkrası aşağıdaki şekildedir:

180 *"Lineadecor yurt genelinde tüm bayilerini Siemens ürünlerinin teşhirine açmıştır. Siemens teşhir edilen ürünleri Lineadecor'un tesbiti ve Siemens'in önerileri doğrultusunda seçilecek ve adetsel olarak her bir bayide teşhir edilen beyaz eşyanın en az %50'si Siemens markalı ürünlerden oluşacaktır."*

Söz konusu hüküm her ne kadar Siemens ürünlerine rakip olan malların alım, satım ya da yeniden satımını doğrudan engellemese de fiiliyatta rakip malların teşhir edilememesi ve bu suretle rakip malların satımının kısıtlanması suretiyle "rekabet etmeme yükümlülüğü" şekline dönüşebilecek türden bir sınırlamadır. Zira teşhirin amacı malın satılmasını sağlamaktır.

190 Teşhir edilecek ürünler için alt sınır tesbit edilmiş ancak bir üst sınır konmamıştır. Dolayısıyla fiiliyatta teşhir edilen beyaz eşyanın %50 ila %100'ünün Siemens markalı ürünlerden oluşması mümkündür. 2002 sayılı Tebliğ'in 3. maddesinde rekabet etmeme yükümlülüğü şu şekilde tanımlanmıştır:

200 *“Rekabet Etmeme Yükümlülüğü : Alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülüktür. Ayrıca alıcının bir önceki takvim yılındaki alımları esas alınarak, ilgili pazardaki anlaşma konusu mal veya hizmetlerin ya da onları ikame eden mal veya hizmetlerin %80’inden fazlasının sağlayıcıdan veya sağlayıcının göstereceği başka bir teşebbüsten satın alınmasına yönelik olarak alıcıya doğrudan veya dolaylı biçimde getirilen herhangi bir yükümlülük de rekabet etmeme yükümlülüğü olarak kabul edilir.”*

210 Diğer taraftan rekabet etmeme yükümlülüğünde önemli olan bu hükmün süresidir. 2002 sayılı Tebliğ esas olarak beş yıla kadar olan rekabet etmeme yükümlülüğüne izin vermiştir. Bunun dışında alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün süresi belirsiz ya da beş yıldan uzun ise grup muafiyeti uygulanmamaktadır. İlgili anlaşmada dolaylı da olsa rekabet etmeme yükümlülüğü sonucu doğurabilecek olan teşhir alanı hükmüne özel olarak herhangi bir süre belirtilmemiştir. Bu açıdan sözleşmenin süresi aynı zamanda rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin de belirleyicisi olacaktır. “Sözleşmenin Süresi” başlıklı 10. maddesinde sözleşme süresinin 5 yılı geçemeyeceği, sözleşmenin her halukarda beşinci yılın sonunda kendiliğinden sona ereceği hüküm altına alınmıştır. Rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin beş yıla sınırlı olması ya da süresinin beş yıla kadar zımnen uzatılabilmesi Tebliğ tarafından kabul edilen bir uygulamadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, sözleşmenin süreye ilişkin hükmü, 2002/2 sayılı Tebliğ tarafından izin verilen sınırlar içerisinde yer almaktadır.

230 İnceleme konusu anlaşmanın “Satış, Fiyat ve Kredilendirme” başlıklı 5. maddesinde, “Siemens, Lineadecor bayilerine ... perakende satış liste fiyatı ile satış yapmasını tavsiye edecektir. Siemens bu fiyat seviyesini tüm markalı ürünler mutfak satış noktalarında ve Siemens mağazalarında tavsiye edecektir.” ifadesi yer almaktadır. 2002 sayılı Tebliğ’in 4. maddesinde sayılan ağır sınırlamalardan (a) bendi, alıcı teşebbüsün kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesini konu almaktadır. Ancak, sabit veya asgari satış fiyatına dönüşmemesi koşuluyla sağlayıcının, alıcının azami satış fiyatını belirlemesi veya alıcıya satış fiyatını tavsiye etmesi mümkündür. Bu bağlamda tavsiye satış fiyatı uygulaması 2002 sayılı Tebliğ kapsamında izin verilen bir sınırlamadır.

Bildirime konu olan anlaşmanın diğer maddeleri incelendiğinde; teslimat ve ödemelerin ne şekilde yapılacağına, ürünlerin sunum ve pazarlamasına ilişkin birtakım operasyonel amaçlı düzenlemelere ve standart hükümlere yer verildiği görülmüştür. Söz konusu maddelerin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında yapılacak bir incelemeye konu olmadığı kanaatine varılmıştır.

240 İlgili anlaşmayla Siemens ürünlerinin, mevcut Siemens dağıtım ağına ek olarak Lineadecor satış noktalarında da satılması, marka içi rekabetin artmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla ürünlerin dağıtımında yeni bir gelişme sağlanırken, tüketici bundan yarar sağlamaktadır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

250 BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş. ile Dekor Ahşap Ürünleri A.Ş. arasında imzalanan Siemens markalı ankastre ürünlerin teşhir ve satışına ilişkin sözleşmenin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.